

STANOVISKO 08/2026

(podľa článku 322 ods. 1 ZFEÚ)

SK

**k návrhu nariadenia
Európskeho parlamentu
a Rady, ktorým sa zriaďuje
Program pre jednotný trh
a colníctvo na obdobie
2028 – 2034 a zrušujú
nariadenia (EÚ) 2021/444,
(EÚ) 2021/690,
(EÚ) 2021/785,
(EÚ) 2021/847
a (EÚ) 2021/1077**

[COM(2025) 590 final]

*Rozpočet EÚ na obdobie
2028 – 2034*

EURÓPSKY
DVOR
AUDÍTOROV

Obsah

Body

01 – 12 | **Úvod**

01 – 12 | **Prečo predkladáme toto stanovisko**

01 – 04 | Právny základ

05 – 12 | Kontext

13 – 58 | **Hlavné odkazy**

14 – 18 | **Pridaná hodnota EÚ**

19 – 30 | **Zosúladenie výdavkových cieľov s politickými prioritami pre celú EÚ**

19 – 21 | Ciele a priority EÚ

22 – 24 | Programovanie a zosúladovanie

25 – 30 | Súdržnosť a stanovovanie priorít

31 – 37 | **Rozpočtová flexibilita**

38 – 45 | **Zjednodušenie programu a postupov**

38 – 40 | Jednotný súbor pravidiel a ďalšie procedurálne zjednodušenia

41 | Spôsoby riadenia

42 – 43 | Mechanizmy financovania

44 | Obstarávanie

45 | Riadenie programu

46 – 51 | **Výkonnostný rámec**

52 – 56 | **Dodržiavanie predpisov, správne finančné riadenie, transparentnosť, vyvodzovanie zodpovednosti a výsledovateľnosť výdavkov**

57 – 58 | **Audítorský mandát EDA**

59 – 63 | Konkrétne pripomienky

Prílohy

Príloha I – Zoznam publikácií EDA, na ktoré sa odkazuje v tomto stanovisku

Príloha II – Všeobecné informácie

Skratky

Glosár

Úvod

Prečo predkladáme toto stanovisko

Právny základ

- 01** Toto stanovisko vydávame podľa [článku 322 ods. 1](#) Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ), v ktorom sa poskytuje právny základ pre prijatie rozpočtových pravidiel EÚ vrátane pravidiel, ktorými sa riadi zostavovanie a plnenie rozpočtu EÚ.
- 02** Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje Program pre jednotný trh a colníctvo na obdobie 2028 – 2034 [[COM\(2025\) 590 final](#)] prijala Európska komisia 3. septembra 2025. Rada Európskej únie formálne oslovila Európsky dvor audítorov (EDA) 21. októbra 2025 a Európsky parlament 6. novembra 2025, aby sa k tomuto návrhu vyjadril.
- 03** V súlade s naším inštitucionálnym mandátom poskytujeme toto stanovisko na podporu legislatívneho procesu, a to prostredníctvom pripomienok ku koncepcii, k finančnému plneniu, ku kontrolnému prostrediu a k potenciálnym rizikám navrhovaného programu. V [prílohe I](#) sa nachádza zoznam publikácií EDA, na ktoré sa odkazuje v tomto stanovisku.
- 04** Pri vypracúvaní tohto stanoviska sme zohľadnili príslušné ustanovenia nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2024/2509 ([nariadenie o rozpočtových pravidlách](#)), [posúdenie vplyvu](#) Programu pre jednotný trh a colníctvo (SMCP), ktoré vypracovala Komisia a ktoré je pripojené k navrhovanému novému nariadeniu, a predchádzajúce zistenia z našej audítorskej práce.

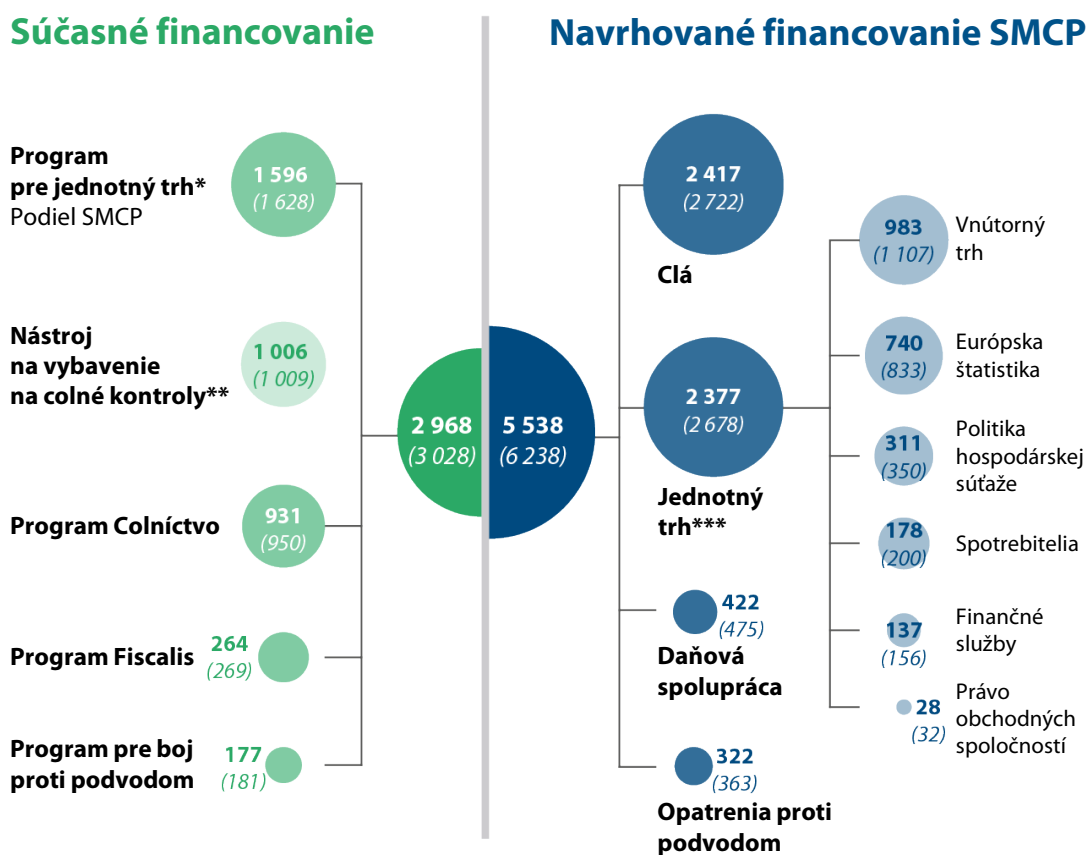
Kontext

- 05** Komisia navrhuje na obdobie 2028 – 2034 jednotný **SMCP**, v ktorom sa konsolidujú zložky piatich existujúcich nástrojov (odôvodnenia 8 až 11), konkrétne:
- časti Programu pre jednotný trh zavedeného [nariadením Európskeho parlamentu a Rady \(EÚ\) 2021/690](#) z 28. apríla 2021, ktorým sa zriaďuje Program pre vnútorný trh, konkurencieschopnosť podnikov vrátane malých a stredných podnikov, oblasť rastlín, zvierat, potravín a krmív a európsku štatistiku (Program pre jednotný trh) a ktorým sa zrušujú nariadenia [\(EÚ\) č. 99/2013](#), [\(EÚ\) č. 1287/2013](#), [\(EÚ\) č. 254/2014](#) a [\(EÚ\) č. 652/2014](#),
 - program Colníctvo zavedený [nariadením Európskeho parlamentu a Rady \(EÚ\) 2021/444](#) z 11. marca 2021, ktorým sa zriaďuje program Colníctvo pre spoluprácu v colnej oblasti a ktorým sa zrušuje [nariadenie \(EÚ\) č. 1294/2013](#),
 - Nástroj na vybavenie na colné kontroly zriadený ako súčasť Fondu pre integrované riadenie hraníc [nariadením Európskeho parlamentu a Rady \(EÚ\) 2021/1077](#) z 24. júna 2021, ktorým sa ako súčasť Fondu pre integrované riadenie hraníc zriaďuje nástroj finančnej podpory na vybavenie na colné kontroly,
 - program Fiscalis zavedený [nariadením Európskeho parlamentu a Rady \(EÚ\) 2021/847](#) z 20. mája 2021, ktorým sa zriaďuje program „Fiscalis“ pre spoluprácu v oblasti zdaňovania a zrušuje [nariadenie \(EÚ\) č. 1286/2013](#),
 - Program Únie pre boj proti podvodom zavedený [nariadením Európskeho parlamentu a Rady \(EÚ\) 2021/785](#) z 29. apríla 2021, ktorým sa zriaďuje Program Únie pre boj proti podvodom a zrušuje [nariadenie \(EÚ\) č. 250/2014](#).
- 06** Plánuje sa, že **SMCP** bude mať na obdobie 2028 – 2034 rozpočet vo výške 6,2 mld. EUR (5,5 mld. EUR v cenách roku z 2025) (článok 4). To predstavuje približne 0,31 % celkového navrhovaného rozpočtu viacročného finančného rámca (VFR) na roky 2028 – 2034 vo výške 1 984 mld. EUR (1 763 mld. EUR v cenách z roku 2025). Podľa článku 5 návrhu môžu dodatočné finančné alebo nefinančné príspevky na program poskytovať členské štáty, inštitúcie, orgány a agentúry EÚ, krajiny mimo EÚ, medzinárodné organizácie, medzinárodné finančné inštitúcie a iné tretie strany. Toto ustanovenie je spoločné pre všetky navrhované základné akty týkajúce sa programov financovania vnútornej politiky pre nasledujúci VFR. Oproti zodpovedajúcim častiam piatich predchádzajúcich programov predstavuje navrhované finančné krytie na **SMCP** výrazné zvýšenie.

- 07** Priame porovnanie navrhovaného financovania **SMCP** s rozpočtami piatich samostatných programov v súčasnom VFR nie je možné, pretože ich príslušné oblasti politiky sa úplne nezhodujú. Na nasledujúcom diagrame je napriek tomu na účely kontextu znázornené rozdelenie finančných prostriedkov v súčasnom a navrhovanom VFR.

Ilustrácia 1 | Rozdelenie financovania na oblasti jednotného trhu, cla, daní a štatistiky

stále ceny z roku 2025, mil. EUR
(bežné ceny, mil. EUR)

Poznámka: Sumy sú uvedené v stálych cenách z roku 2025 (a v bežných cenách) a odrážajú odhadovaný rozsah politiky zodpovedajúci Programu pre jednotný trh a colníctvo (SMCP), a to len na účely porovnania kontextu.

* Zahnutý je len podiel Programu pre jednotný trh, ktorý je relevantný pre riadenie a presadzovanie vnútorného trhu. Výdavky súvisiace s podporou pre MSP a politikou v oblasti potravín a krmív zahrnuté nie sú.

** V období 2021 – 2027 bol Nástroj na vybavenie na colné kontroly financovaný z Fondu pre integrované riadenie hraníc a uvádza sa samostatne.

*** Rozdelenie zložky jednotného trhu na obdobie 2028 – 2034 vychádza z návrhu Komisie.

Zdroj: Európsky dvor audítorov a Komisia.

- 08** Konštatujeme, že oblasť, na ktorú sa vzťahuje [SMCP](#), zahŕňa niektoré z najrozmanitejších a operačne najkomplexnejších oblastí politiky EÚ. Pre fungovanie colnej únie a cezhraničné presadzovanie práva sú nevyhnutné určité zložky, ako je colný a daňový IT systém na úrovni EÚ, platformy týkajúce sa riadenia rizík a informačné systémy zamerané na boj proti podvodom. Pre tieto systémy sú príznačné dlhé vývojové cykly, značné požiadavky na obstarávanie a právne záväzné harmonogramy. Ďalšími prvkami, ako je administratívna spolupráca, siete v oblasti dohľadu nad trhom, podpora politiky a horizontálne nástroje jednotného trhu, sa sledujú širšie a flexibilnejšie ciele.
- 09** Navrhovaná konsolidácia niekoľkých programov v [SMCP](#) sa prezentuje ako odpoveď na pretrvávajúcu fragmentáciu súčasného prostredia financovania na podporu jednotného trhu, colnej únie, daňovej spolupráce, koordinácie boja proti podvodom a európskej štatistiky. Podľa [posúdenia](#) vplyvu sa ňou zavádza integrovanejší rámec s jasnými potenciálnymi prínosmi z hľadiska súdržnosti, administratívneho zjednodušenia, efektívnejšieho riadenia a flexibilnejšieho základu pre riešenie nových štrukturálnych, hospodárskych a regulačných výziev.
- 10** Hoci konsolidácia piatich doterajších nástrojov ponúka tieto potenciálne prínosy, prináša aj riziko väčšej vnútornej zložitosti. V posúdení vplyvu sa na túto operačnú zložitosť poukazuje najmä v súvislosti s digitálnymi systémami a nástrojmi presadzovania práva, ktoré sú v rôznych fázach vývoja a pokročilosti.
- 11** Vzhľadom na rozmanitosť činností, na ktoré sa vzťahuje [SMCP](#), bude preto konsolidácia programov do jedného rámca vyžadovať jasné mechanizmy riadenia, transparentné rozdeľovanie zdrojov a spoľahlivé mechanizmy monitorovania a hodnotenia. V tejto súvislosti sa v našich pripomienkach zameriavame na to, či návrh obsahuje prvky potrebné na zaistenie správneho finančného riadenia, transparentného a zodpovedného vykonávania, účinného merania výkonnosti, ochrany finančných záujmov EÚ a jasných mechanizmov riadenia v súlade so Zmluvou a s nariadením o rozpočtových pravidlách.
- 12** V [prílohe II](#) uvádzame ďalšie všeobecné informácie o návrhu [SMCP](#).

Hlavné odkazy

- 13** Predkladáme niekoľko hlavných odkazov. Sú zhrnuté v [rámčeku 1](#) a rozpracované v nasledujúcich častiach.

Rámček 1

Prehľad hlavných odkazov

- Pridaná hodnota EÚ:** Významná časť činností, ktoré sa majú financovať z [SMCP](#), je nariadená v právnych predpisoch, čo znamená, že nie sú dobrovoľné. Hoci Komisia uviedla dôvody pre opatrenia na úrovni EÚ v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje [SMCP](#), i tak je ťažké preukázať a porovnať pridanú hodnotu EÚ vo všetkých zložkách programu, najmä pri činnostiach v oblasti spolupráce. A preto opakujeme, že v záujme optimálneho využívania finančných prostriedkov EÚ by verejnej diskusii a rozhodovaniu prospelo uplatňovanie spoločnej definície pridanej hodnoty EÚ (body [14](#) – [18](#)).
- Zosúladenie výdavkových cieľov s politickými prioritami pre celú EÚ:** V návrhu sa odkazuje na strategické priority EÚ, ako je konkurencieschopnosť, presadzovanie práva a digitalizácia. Tieto priority však nie sú premietnuté do záväzných požiadaviek, podľa ktorých by pracovné programy zaistovali súlad medzi jednotlivými zložkami programu. Takisto sa v ňom neriešia dlhodobé nedostatky v štruktúre EÚ pre boj proti podvodom zistené pri predchádzajúcich auditoch EDA. Ide o nedostatky ovplyvňujúce kľúčové systémy, ako je informačný systém pre boj proti podvodom a systém riadenia nezrovnalostí (body [19](#) – [30](#)).
- Rozpočtová flexibilita:** Návrhom sa zavádzajú rozsiahle nástroje flexibility, ktoré môžu byť obzvlášť vhodné vzhľadom na prebiehajúcu revíziu Colného kódexu EÚ a štruktúry EÚ pre boj proti podvodom. V návrhu sa však nestanovujú podmienky, záruky ani požiadavky týkajúce sa podávania správ o ich používaní, čo

môže znížiť predvídateľnosť a ovplyvniť kontinuitu financovania povinných systémov (body 31 – 37).

- **Zjednodušenie programu a postupov:** Zlúčenie piatich programov do jedného rámca ponúka potenciál na zjednodušenie. Avšak ani napriek rozmanitosti intervencií, opatrení a zainteresovaných strán sa v návrhu na regulačnej úrovni nešpecifikuje, ako sa v rámci programu zabezpečí jednotné stanovenie priorít, transparentné zostavovanie rozpočtu či disciplinované obstarávanie. Takisto sa v ňom nevymedzuje, do akej miery bude konsolidácia viesť k skutočnému zjednodušeniu. Bude to závisieť od toho, ako budú tieto opatrenia navrhnuté a ako sa budú uplatňovať v praxi (body 38 – 45).
- **Výkonnostný rámec:** Podávanie správ, monitorovanie a hodnotenie by mali byť založené na ukazovateľoch, východiskových hodnotách a požiadavkách na vykazovanie prispôbených zložkám programu, aby sa z nich dali vyvodit' zmysluplné a porovnateľné informácie o výkonnosti. Plánovaná správa o vykonávaní a *ex post* hodnotenie by mali byť spomenuté v samotnom nariadení, aby sa zabezpečila právna istota a transparentnosť (body 46 – 51).
- **Dodržiavanie predpisov, transparentnosť, vyvodzovanie zodpovednosti a výsledovateľnosť vynaložených prostriedkov:** Ako sme už uviedli, značná časť činností, ktoré sa majú financovať z SMCP, je nariadená v právnych predpisoch. Treba však určiť mechanizmy prispôbené heterogénnemu rizikovému profilu programu, aby sa zabezpečila dôsledná výsledovateľnosť a povinnosť zodpovedať sa vo všetkých zložkách programu, a tieto požiadavky by sa nemali ponechať len na budúce rozhodnutia o vykonávaní alebo vnútornej kontrole (body 52 – 56).
- **Právomoc EDA na vykonávanie auditu:** Pri využívaní priameho a nepriameho riadenia Komisiou by sa malo zabezpečiť zachovanie plného auditorského mandátu EDA vo všetkých zložkách programu a právo vykonávať audit všetkých subjektov mimo právneho rámca EÚ by sa malo zaistiť štandardnými doložkami v dohodách o delegovaní (body 57 – 58).

Pridaná hodnota EÚ

- 14** V návrhu sa európska pridaná hodnota SMCP stanovuje v dôvodovej správe a v legislatívnom finančnom a digitálnom rámci, konkrétne v časti 1.5.2 „Prínos zapojenia Európskej únie“. V týchto častiach sa vysvetľuje, že opatrenia EÚ vytvárajú pridanú hodnotu tým, že poskytujú cezhraničné a nadnárodné výhody, úspory z rozsahu, harmonizované digitálne infraštruktúry a spoločné nástroje, ktoré jednotlivé členské štáty nedokážu dosiahnuť samy v rovnakej miere. Okrem iného sa vyzdvihuje úloha financovania na úrovni EÚ pri podpore fungovania jednotného trhu a colnej únie, presadzovania práva EÚ, posilňovania štruktúry EÚ pre boj proti podvodom a zmierňovania rozdielov v administratívnych a IT kapacitách vnútroštátnych orgánov jednotlivých členských štátov.

- 15** Značná časť činností, ktoré sa majú financovať z [SMCP](#), je nariadená v právnych predpisoch. Zároveň konštatujeme, že ani v článku 3 (Ciele programu), ani v článku 11 (Pracovný program) sa nevyžaduje, aby sa v pracovných programoch preukazovalo, že plánované opatrenia [SMCP](#) budú mať prínos nad rámec toho, čo by sa mohlo dosiahnuť na národnej alebo regionálnej úrovni. Namiesto toho, ako sa uvádza v dôvodovej správe a v oddiele návrhu týkajúcom sa riadenia rámca, sa budú na toto posúdenie vzťahovať všeobecné ustanovenia navrhovaného [nariadenia o výkonnostnom rámci](#), ku ktorému EDA predkladá samostatné stanovisko. V dôsledku toho sa bude treba pri vypracúvaní pracovných programov zaoberať určením pridanej hodnoty EÚ (pozri bod [60](#)). Týka sa to najmä nepovinných činností financovaných z [SMCP](#).
- 16** Hoci Komisia uviedla dôvody pre opatrenia na úrovni EÚ v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje [SMCP](#), i tak je ťažké preukázať a porovnať pridanú hodnotu EÚ vo všetkých zložkách [programu](#), najmä pri činnostiach v oblasti spolupráce, do ktorých sú zapojené rozličné zainteresované strany a členské štáty s rôznymi administratívnymi kapacitami. V [posúdení vplyvu](#) vypracovanom Komisiou sa tiež uznávajú limity súčasnej dôkazovej základne na posudzovanie pridanej hodnoty EÚ. Niektoré hodnotenia programov, ktoré budú skonsolidované v [SMCP](#), ešte v čase vypracúvania návrhu nariadenia neboli k dispozícii, čiastočne z dôvodu legislatívneho harmonogramu. Ostatné obsahovali údaje predložené členskými štátmi, ktoré boli neúplné, nedali sa porovnať a mali rôznu kvalitu, alebo sa v nich neuvádzali východiskové hodnoty, porovnateľné ukazovatele a jasné metódy priradovania [[COM\(2025\) 733](#), [SWD\(2025\) 385](#)].
- 17** Ako sme už uviedli v [preskúmaní 03/2025](#), domnievame sa, že na to, aby bola koncepcia pridanej hodnoty EÚ plne účinná, by ju mali všetky inštitúcie EÚ chápať rovnako a mala by byť vyjadrená v primeranom politickom vyhlásení alebo právnych predpisoch EÚ. Inými slovami, pridaná hodnota EÚ sa dá účinne merať len vtedy, ak je jasne vymedzená a dôsledne sa uplatňuje. Vo februári 2025 Komisia vo svojom [oznámení s názvom Na ceste k budúceму viacročnému finančnému rámcu](#) uviedla, že budúci rozpočet EÚ by sa mal zamerať na spoločné výzvy, pri ktorých výdavky na európskej úrovni zaistia najvyššiu pridanú hodnotu EÚ. Hoci sa pridaná hodnota EÚ v súlade s [usmerneniami](#) a [súborom nástrojov](#) pre lepšiu právnu reguláciu posudzuje prostredníctvom posúdení vplyvu a hodnotení, upozorňujeme, že ani súčasný právny rámec EÚ, ani návrhy Komisie týkajúce sa budúceho VFR neobsahujú definíciu pojmu pridaná hodnota EÚ. Pripomíname tiež, že v [preskúmaní 03/2025](#) sme konštatovali, že Komisia ešte neposúdila pridanú hodnotu EÚ pri súčasných programoch na obdobie 2021 – 2027.

- 18** Ako sme už uviedli v [informačnom dokumente z roku 2018](#), vypracovanom pred VFR na obdobie 2021 – 2027, zastávame názor, že verejnej diskusii a rozhodovaniu o budúcom VFR by prospelo, keby sa dohodlo na definícii pridanej hodnoty EÚ a jej dôslednom uplatňovaní. Chýbajúca definícia pridanej hodnoty predstavuje aj naďalej problém, a preto túto pripomienku znovu zdôrazňujeme aj pri tomto návrhu.

Zosúladenie výdavkových cieľov s politickými prioritami pre celú EÚ

Ciele a priority EÚ

- 19** Ciele programu odrážajú politické priority na úrovni EÚ stanovené v Zmluve a v odvetvových právnych predpisoch v oblastiach ciel, daní, dohľadu nad trhom, boja proti podvodom a štatistiky. V pripojenom rámci návrhu (oddiely 1.3 a 1.4) sa vysvetľuje, že cieľom programu je prispieť ku konkurencieschopnosti EÚ, k digitálnej transformácii colných a daňových systémov, presadzovaniu pravidiel jednotného trhu a dostupnosti spoľahlivých údajov na tvorbu politík.
- 20** Hoci je programovanie Komisie založené na zavedených politických rámcoch, v článku 3 (Ciele programu) ani v článku 11 (Pracovný program) sa nevyžaduje, aby pracovné programy zaistovali súlad s politickými potrebami určenými prostredníctvom európskeho semestra alebo konkrétnych strategických rámcov EÚ, ako sú iniciatívy v oblasti konkurencieschopnosti, priority presadzovania jednotného trhu alebo program digitalizácie pre colníctvo a dane.
- 21** Z našej audítorskej práce v oblasti jednotného trhu vyplynulo, že pretrvávajúce regulačné a administratívne prekážky, nerovnomerné presadzovanie pravidiel a obmedzené cezhraničné poskytovanie služieb stále obmedzujú integráciu a konkurencieschopnosť jednotného trhu. Napríklad v [osobitnej správe 03/2025](#) o geografickom blokovaní a [osobitnej správe 19/2025](#) o kritickom nedostatku liekov sa potvrdilo, že na jednotnom trhu pretrvávajú významné štrukturálne prekážky, čo dokazuje pretrvávajúcu potrebu opatrení na úrovni EÚ na riešenie fragmentácie. Hoci cieľom [SMCP](#) je podporovať prehlbovanie jednotného trhu a konkurencieschopnosti, v týchto zisteniach sa zdôrazňuje, že je dôležité zabezpečiť, aby sa za prioritu stanovili opatrenia [SMCP](#) na podporu dohľadu nad trhom, spolupráce v oblasti presadzovania práva a dostupnosti údajov a aby boli koordinované a sledovala sa ich výkonnosť.

Programovanie a zosúladovanie

- 22** V [preskúmaní 03/2025](#) o VFR na obdobie po roku 2027 sme zdôraznili potrebu zvýšiť súdržnosť a komplementárnosť programov v budúcom VFR. V [posúdení vplyvu](#), ktoré vypracovala Komisia, sa nevykonala ani štruktúrovaná analýza preukazujúca, ako činnosti programu prispievajú ku konkrétnym výsledkom politiky na úrovni EÚ alebo ako doplnia iné výdavkové nástroje. Hoci sa v posúdení vplyvu uvádzajú niektoré potenciálne synergie s inými programami a politikami EÚ, absencia takejto analýzy oslabuje dôkazovú základňu na posúdenie súladu politik vo fáze koncipovania.
- 23** V navrhovanom nariadení sa vyzdvihuje úloha opatrení na úrovni EÚ pre spoločné digitálne systémy, celoúnijné platformy, rozsiahle IT infraštruktúry pre colníctvo a dane, informačné štruktúry pre boj proti podvodom a európsku štatistiku. Hoci sa v [SMCP](#) kombinuje rozpočtová flexibilita s ustanoveniami na zabezpečenie nepretržitého financovania záväzkov na úrovni EÚ, nestanovuje sa v ňom, ako by bolo na regulačnej úrovni formulované stanovovanie priorít medzi základnými funkciami špecifickými pre EÚ a formami podpory, ktoré sú viac ponechané na voľné uváženie, ani to, ako by to usmerňovalo pridelovanie zdrojov na opatrenia s jasnou pridanou hodnotou EÚ.
- 24** Okrem toho konštatujeme, že v návrhu sa nešpecifikuje, ako sa bude tento program a súvisiace nástroje EÚ v oblastiach, ako sú štrukturálne reformy, digitálna transformácia, kapacity dohľadu nad trhom či infraštruktúra na správu údajov, navzájom ovplyvňovať alebo ako sa budú dopĺňať. Hoci sa v posúdení vplyvu zdôrazňuje význam synergií s inými programami a nástrojmi EÚ, nestanovujú sa v ňom žiadne mechanizmy koordinácie ani nevymedzuje zodpovednosť v rámci [SMCP](#) a iných mechanizmov financovania EÚ. Vzhľadom na model riadenia preto existuje riziko, že koordinácia bude do značnej miery závisieť od predpokladov, a nie od stanovených mechanizmov riadenia, čo môže viesť k prekryvaniu snáh.

Súdržnosť a stanovovanie priorít

- 25** Hoci sú ciele [SMCP](#) vo všeobecnosti v súlade s prioritami EÚ v oblasti konkurencieschopnosti, integrácie jednotného trhu a presadzovania práva, v navrhovanom nariadení sa nevyžaduje, aby sa v pracovných programoch preukázalo, ako financované opatrenia prispievajú k týmto prioritám merateľným a koherentným spôsobom. Do akej miery sa programom účinne posilní konkurencieschopnosť EÚ a integrácia jednotného trhu, bude teda závisieť hlavne od diskrečných programových rozhodnutí, pracovných programov, ročných rozpočtových postupov a koordinačných nástrojov, a nie od záväzných ustanovení v právnom rámci.

- 26** Táto absencia jasných požiadaviek na zaistenie súladu a komplementárnosti je obzvlášť problematická, pretože v programe sa kombinujú povinné celoúnijné infraštruktúry (ako sú informačné systémy pre colníctvo a dane alebo európska štatistika) s flexibilnejšími opatreniami v oblasti spolupráce a budovania kapacít. V súlade s celkovým prístupom VFR je cieľom návrhu dosiahnuť rovnováhu medzi flexibilitou a predvídateľnosťou investícií vyžadovaných v právnych predpisoch, pričom súlad sa zabezpečuje riadením VFR a ročným programovaním. Bez vymedzených zásad stanovovania priorít alebo kritérií súladu v samotnom nariadení však existuje riziko, že pracovné programy nebudú dostatočne odrážať prierezové priority EÚ alebo strategicky dôležité oblasti určené Komisiou a spoluzákondarcami, a to aj v oblastiach, ako je spravodlivé zdaňovanie a predchádzanie škodlivým daňovým praktikám, ako sa uvádza v našej [osobitnej správe 27/2024](#) o boji proti škodlivým daňovým režimom.
- 27** V návrhu sa v neposlednom rade stanovuje posilnenie a rozvoj informačných systémov na boj proti podvodom a nezrovnalostiam, najmä informačného systému pre boj proti podvodom a systému riadenia nezrovnalostí, ktoré sú nevyhnutné pre administratívnu spoluprácu a výmenu informácií. V [osobitnej správe 26/2025](#) o orgánoch EÚ v oblasti boja proti podvodom sme poukázali na pretrvávajúce nedostatky v štruktúre EÚ pre boj proti podvodom vrátane nedostatkov vo výmene informácií medzi Európskym úradom pre boj proti podvodom, Európskou prokuratúrou a vnútroštátnymi orgánmi, nejednotných vnútroštátnych postupov oznamovania podvodov a nedostatkov v postupoch vymáhania. V tejto súvislosti sa v návrhu [odôvodnenie 4, článok 3 ods. 2 písm. e)] všeobecne spomína zlepšenie administratívnej spolupráce a ochrana finančných záujmov EÚ a dopĺňame, že na úrovni Komisie prebiehajú diskusie o posilnení štruktúry EÚ pre boj proti podvodom. V návrhu sa však nestanovujú konkrétne ciele ani opatrenia zamerané na zlepšenie fungovania štruktúry EÚ pre boj proti podvodom. Prínos programu k zlepšeniu štruktúry EÚ pre boj proti podvodom preto zostáva nejasný.
- 28** Konštatujeme najmä, že v návrhu sa neriešia pretrvávajúce nedostatky v systémoch členských štátov na odhaľovanie a oznamovanie podvodov, ktoré sa takisto skúmajú v rámci prebiehajúceho posudzovania štruktúry EÚ pre boj proti podvodom a ktoré sme opakovane zisťovali pri našich auditoch. Ide o nedostatky vo vypracúvaní a vykonávaní národných stratégií boja proti podvodom, nedostatočné nahlasovanie prípadov podvodov Európskemu úradu pre boj proti podvodom a Európskej prokuratúre a nedostatočnú ochranu a podporu oznamovateľov. Aj [Európsky parlament v uznesení z roku 2025 o správe o ochrane finančných záujmov](#) vyzval na zlepšenie nahlasovania vyšetrovacím orgánom a posilnenie záruk pre oznamovateľov. V navrhovanom nariadení sa však v týchto oblastiach nestanovujú žiadne konkrétne ciele, ukazovatele ani opatrenia. Obmedzujú sa tak možnosti programu podporovať členské štáty pri zlepšovaní odhaľovania podvodov, oznamovania nezrovnalostí a spolupráce s vyšetrovacími orgánmi.

- 29** Konštatujeme tiež, že v nariadení sa nestanovujú opatrenia týkajúce sa analytických nástrojov alebo nástrojov na hĺbkovú analýzu údajov, ktoré podporujú proaktívne odhaľovanie podvodov. Pri viacerých auditoch opatrení na boj proti podvodom v rôznych politických prostrediach (osobitné správy [01/2019](#) o podvodoch súvisiacich s výdavkami EÚ, [06/2019](#) o boji proti podvodom v rámci výdavkov EÚ v oblasti súdržnosti, [11/2022](#) o ochrane rozpočtu EÚ, [14/2022](#) o podvodoch v SPP a [07/2023](#) o systémoch Komisie na kontrolu Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti) sme zdôraznili význam systémov hĺbkovej analýzy údajov, ktoré môžu výrazne zvýšiť kapacity v oblasti predchádzania podvodom a hodnotenia rizika. Vieme, že Komisia v súčasnosti pripravuje prácu na integrovanejšej celounijnej analytickej platforme (Arachne+). No v programe sa nestanovujú ciele ani cieľové hodnoty na podporu využívania alebo rozširovania nástrojov na hĺbkovú analýzu údajov, čím sa obmedzuje jeho potenciálny prínos k lepšiemu predchádzaniu podvodom a ich odhaľovaniu.
- 30** Celkovo bude prínos programu k politickým prioritám pre celú EÚ závisieť skôr od diskrečných programových rozhodnutí než od záväzných ustanovení v nariadení. To obmedzuje transparentnosť aj predvídateľnosť toho, ako program prispeje k plneniu strategických priorít EÚ (pozri body [60](#) – [63](#)).

Rozpočtová flexibilita

- 31** Návrhom sa zavádza niekoľko mechanizmov flexibility, ktorých cieľom je reagovať na vyvíjajúce sa operačné potreby v jeho rôznych zložkách. Pri [SMCP](#) môže byť vysoká miera rozpočtovej flexibility obzvlášť vhodná vzhľadom na prebiehajúcu revíziu Colného kódexu EÚ a štruktúry EÚ pre boj proti podvodom. Články 4 až 6 obsahujú ustanovenia týkajúce sa rozdelenia záväzkov na ročné čiastkové platby, použitia vonkajších pripísaných príjmov a kumulatívneho uplatňovania rôznych foriem financovania EÚ. V rámci pripojenom k návrhu sa vysvetľuje, že tieto mechanizmy sú nevyhnutné na zohľadnenie viacročnej povahy colných a daňových IT systémov, prevádzkovej variability opatrení v oblasti spolupráce a potreby reakčnej schopnosti v rozpočtovom prostredí po roku 2027.
- 32** Hoci väčšia flexibilita môže prispieť k účinnému vykonávaniu, v návrhu sa nešpecifikujú podmienky, rozhodovacie kritériá ani požiadavky na dokumentáciu upravujúce tieto nástroje nad rámec všeobecných ustanovení [nariadenia o rozpočtových pravidlách](#). V navrhovanom nariadení ani v uvedenom rámci sa neobjasňuje, za akých okolností sa môžu prenášať rozpočtové prostriedky, ako by sa malo postupovať pri vonkajších pripísaných príjmoch a ako by sa mali zverejňovať, ani to, ako by sa kumulatívne financovanie malo monitorovať na účely vyvodenia zodpovednosti. Ani v posúdení vplyvu sa neanalyzuje, ako by sa tieto mechanizmy mali uprednostniť alebo vyvážiť vo všetkých zložkách s odlišnými operačnými potrebami.

- 33** Hoci sa v návrhu okrem toho kombinuje väčšia rozpočtová flexibilita s ustanoveniami na zabezpečenie nepretržitého financovania záväzkov na úrovni EÚ, nevymedzujú sa v ňom jasné zásady stanovovania priorít či záruky pre základné systémy, ktoré budú namiesto toho značne závisieť od každoročných programových rozhodnutí.
- 34** Pokiaľ ide o využívanie nástrojov flexibility, v [osobitnej správe 18/2025](#) o flexibilitě rozpočtu EÚ sme dospeli k záveru, že tieto nástroje boli často aktivované bez primeranej analýzy alebo dokumentácie, že ich používanie znížilo viditeľnosť prerozdelení a že obmedzenia v koncepcii nástrojov flexibility prispeli k ich predčasnému vyčerpaniu vo VFR na obdobie 2021 – 2027. Tieto zistenia sú vzhľadom na vnútornú heterogénnosť [SMCP](#) priamo relevantné. Zatiaľ čo v odôvodnení 2 sa flexibilita zavádza ako hlavná zásada, v článkoch 4 až 6 sa požadované záruky nevymedzujú.
- 35** Zároveň je nevyhnutné, aby rozpočtová flexibilita v súvislosti s ochranou povinných programových funkcií neoslabila kontinuitu základných zložiek. Colné IT systémy, daňové IT systémy, informačný systém pre boj proti podvodom, systém riadenia nezrovnalostí a európska štatistika sú v rámci vymedzené ako celoúniijné infraštruktúry, ktoré si vyžadujú dlhodobé udržateľné investície, na ktoré sú určené ročné čiastkové platby. V článkoch 4 až 6 sa však nestanovujú záruky na ochranu týchto funkcií pred interným prerozdelením s rizikom, že systémy nariadené v právnych predpisoch môžu ovplyvniť administratívne rozhodnutia prijaté počas programovania.
- 36** Absencia podrobných pravidiel uplatňovania nástrojov flexibility je obzvlášť významná, pretože v programe sa sústreďujú rozličné činnosti s rôznymi štruktúrami nákladov, rizikovými profilmi a horizontmi vykonávania. Viacročné investície do IT si vyžadujú predvídateľné a účelovo viazané zdroje, zatiaľ čo potreby financovania opatrení spolupráce sú variabilnejšie. Bez usmernení k stanovovaniu priorít alebo vnútorných záruk môže flexibilita prehliť nerovnováhu alebo oneskoriť vykonávanie povinných zložiek.
- 37** V návrhu sa nestanovujú ani hlavné črty mechanizmov monitorovania alebo podávania správ špecifické pre rozhodnutia súvisiace s flexibilitou. Zatiaľ čo [SMCP](#) sa bude monitorovať podľa horizontálneho výkonnostného rámca na obdobie po roku 2027, rámec a všeobecné hodnotiace záväzky podľa [nariadenia o rozpočtových pravidlách](#) obsahujú len jednu zmienku o monitorovaní, ktorá nezaistuje viditeľnosť na úrovni zložiek, pokiaľ ide o účinky prenášania rozpočtových prostriedkov, pripísané príjmy a kumulatívne financovanie. V tejto súvislosti budú vnútorné mechanizmy riadenia programov pravdepodobne zohrávať dôležitú úlohu pri zabezpečovaní primeraného dohľadu. Bez takýchto opatrení môžu orgány dohľadu čeliť obmedzeniam pri posudzovaní vplyvu nástrojov flexibility na pridelovanie zdrojov a výkonnosť (pozri body [61](#) – [62](#)).

Zjednodušenie programu a postupov

Jednotný súbor pravidiel a ďalšie procedurálne zjednodušenia

- 38** Návrh poskytuje celkovo pevný právny základ pre zjednodušenie, ale vyvodzovanie zodpovednosti bude závisieť od toho, či budúci rámec vykonávania zaistí jasné audítorské záznamy, súťažné verejné obstarávanie a spoľahlivé vnútorné kontroly v súlade so zásadami [nariadenia o rozpočtových pravidlách](#).
- 39** Hlavné zjednodušenie vyplývajúce z návrhu spočíva v zlúčení existujúcich programov do jedného rámca. Podľa dôvodovej správy, odôvodnení 11 a 36 a článku 1 je cieľom tejto konsolidácie zvýšiť súdržnosť a zároveň zjednodušiť prístup k finančným prostriedkom EÚ a znížiť administratívnu záťaž. V článku 11 sa zavádza konsolidovaný systém ročných a viacročných pracovných programov na vykonávanie [SMCP](#), ktoré nahrádzajú štyri rôzne riadiace štruktúry. Článkom 12 sa rušia súčasné nariadenia a článkom 13 sa zavádzajú prechodné ustanovenia na zachovanie kontinuity prebiehajúcich zmlúv a systémov. Hoci sa očakáva, že podrobné operačné mechanizmy budú vymedzené v pracovných programoch, z návrhu nie je úplne jasné, ako budú tieto procesy plánovania fungovať v praxi v oblastiach politiky s rôznymi operačnými požiadavkami.
- 40** Celkovo sme toho názoru, že tieto prvky sú dôkazom logického zámeru zracionalizovať riadiace štruktúry a zároveň zachovať právnu a finančnú kontinuitu. Ako sa však uvádza v posúdení vplyvu, pri predchádzajúcich auditoch EDA sme upozornili na niekoľko nezrovnalostí ohrozujúcich colnú úniu (osobitné správy [13/2023](#) o schválených hospodárskych subjektoch, [04/2021](#) o colných kontrolách, [20/2019](#) o informačných systémoch EÚ, [26/2018](#) o oneskoreniach pri vytváraní colných IT systémov, [19/2017](#) o dovozných postupoch) a nedostatočnú ochranu finančných záujmov EÚ v oblasti daní (osobitné správy [08/2025](#) o podvodoch v oblasti DPH pri dovoze, [12/2019](#) o elektronickom obchode a [24/2015](#) o podvodoch v oblasti DPH vnútri Spoločenstva). Napriek predchádzajúcim programom EÚ sa v členských štátoch stále uplatňujú rozdielne postupy, čo zvyšuje potrebu jasnejších mechanizmov riadenia a stanovovania priorít v rámci [SMCP](#). Zostáva preto nejasné, či táto konsolidácia povedie k zreteľnému zjednodušeniu a zníženiu administratívnej záťaže a nákladov pre vnútroštátne orgány a prijímateľov.

Spôsoby riadenia

- 41** Navrhovaný program sa bude vykonávať prostredníctvom priameho a nepriameho riadenia. V tejto súvislosti zastávame názor, že delegovanie právomocí na výkonné agentúry a Colný orgán EÚ, keď bude zriadený, musí byť založené na dobre sformulovaných dohodách o delegovaní, plných prístupových právach pre audítov a jasných požiadavkách na vnútorné kontroly, ako sa stanovuje v platnom právnom rámci vrátane [nariadenia o rozpočtových pravidlách](#) a príslušných zriaďovacích a poverovacích nástrojov. V návrhu sa však nešpecifikujú kritériá, ktoré by umožnili určiť, kedy by sa opatrenia mali vykonávať priamo a kedy nepriamo, ani to, ako Komisia zabezpečí, aby rôzne vykonávacie orgány uplatňovali normy jednotne. To prináša potenciálne riziká pre povinnosť zodpovedať sa, ktoré by sa dali zmierniť, keby sa objasnili kritériá jednotlivých spôsobov riadenia a keby vykonávacie orgány uplatňovali spoločné minimálne normy.

Mechanizmy financovania

- 42** V návrhu sa umožňuje použitie všetkých metód financovania, ktoré sú podľa [nariadenia o rozpočtových pravidlách](#) k dispozícii pre granty, vrátane zjednodušených foriem grantov (jednorazové platby, jednotkové náklady, paušálne sadzby) a v relevantných prípadoch aj financovanie, ktoré nie je spojené s nákladmi. Tieto mechanizmy majú znížiť administratívnu záťaž prijímateľov a vykonávacích orgánov a nahradiť rôzne grantové mechanizmy predchádzajúcich programov. Domnievame sa však, že zjednodušené formy grantov alebo financovanie, ktoré nie je spojené s nákladmi, nemusia byť v určitých prípadoch najvhodnejším mechanizmom financovania, najmä preto, že v návrhu sa neuvádzajú podrobnosti o tom, ako sa tieto spôsoby vyplácania budú vyberať alebo uplatňovať.
- 43** V tejto súvislosti tiež pripomínáme naše posúdenie rizík a príležitostí spojených s využívaním financovania, ktoré nie je spojené s nákladmi, vo vzťahu k správne finančnému riadeniu rozpočtu (pozri napríklad našu [výročnú správu za rok 2022](#) a [výročnú správu za rok 2024](#)). Podľa [nariadenia o rozpočtových pravidlách](#) sú podmienky alebo výsledky vedúce k platbám financovania, ktoré nie je spojené s nákladmi, stanovené na úrovni jednotlivých opatrení. Vzhľadom na naše predchádzajúce zistenia z auditov zameraných na poučenia pre nasledujúci VFR (pozri napríklad [preskúmanie 03/2025](#)) a Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti ([preskúmanie 02/2025](#)) navrhujeme, aby Komisia dôsledne posúdila v každom jednotlivom prípade, či je tento model financovania vhodný v súvislosti s väčšou časťou navrhovaných výdavkov.

Obstarávanie

- 44** Hoci sa v návrhu vďaka právnej a operačnej konsolidácii programov zavádza zjednodušená štruktúra, zjednodušenie bude účinné len v prípade, že budú vykonávacie pravidlá, interná rozpočtová segregácia (alebo rovnocenné záruky), kontroly obstarávania a prechodné opatrenia dôkladne navrhnuté a uplatňované v súlade s vykonávacími pravidlami stanovenými v [nariadení o rozpočtových pravidlách](#). Týka sa to najmä zložiek, ktoré sú náročné z hľadiska obstarávania a údajov, ako je informačný systém pre boj proti podvodom, systém riadenia nezrovnalostí a rozsiahle IT systémy pre colníctvo a dane.

Riadenie programu

- 45** Ako už bolo uvedené, [SMCP](#) nahrádza predchádzajúce samostatné plánovacie cykly jednotným prístupom k pracovným programom, ktorý by v súlade s [nariadením o rozpočtových pravidlách](#) mal v zásade posilniť súdržnosť. Návrh však ponúka len obmedzené informácie o tom, ako sa stanovujú priority v rôznych oblastiach politiky s odlišnými mandátmi, skupinami prijímateľov a operačnými časovými rámcami nad rámec všeobecného rámca vymedzeného v odôvodnení 2, v ktorom sa väčšia pružnosť kombinuje s posilneným riadením. Takisto nie sú k dispozícii informácie o tom, ako sa zohľadnia názory zainteresovaných strán, najmä colných a daňových správ, ani o tom, ako bude po začatí činnosti zapojený budúci Colný orgán EÚ. Predpokladá sa, že tieto aspekty budú vymedzené vo fáze vykonávania prostredníctvom dohôd o príspevku a iných mechanizmov, no podľa nášho názoru môže táto neurčitosť obmedziť, nakoľko sa v rámci programu podarí zachovať strategické zameranie a transparentnosť.

Výkonnostný rámec

- 46** Podávanie správ, monitorovanie a hodnotenie navrhovaného [SMCP](#) sa bude vykonávať v súlade s výkonnostným rámcom pre rozpočet na obdobie po roku 2027 na základe spoločného súboru ukazovateľov. Tento rámec je vymedzený v [návrhu nariadenia Komisie](#), ktorým sa stanovuje rámec sledovania výdavkov a výkonnosti rozpočtu a ďalšie horizontálne pravidlá pre programy a činnosti EÚ a ku ktorému EDA predkladá samostatné stanovisko. [SMCP](#) sa preto bude opierať o spoločný súbor ukazovateľov vymedzených na úrovni EÚ. Hoci je horizontálny výkonnostný rámec navrhnutý tak, aby sa vzťahoval na programy zahŕňajúce veľmi rôznorodé činnosti, návrh obsahuje len obmedzené informácie o tom, ako bude tento spoločný systém prispôbovaný veľmi rôznorodým činnostiam financovaným v rámci [SMCP](#), ktoré zahŕňajú celú škálu od rozsiahlych IT systémov pre colníctvo a dane až po opatrenia v oblasti dohľadu nad trhom a nástroje na boj proti podvodom, ako je informačný systém pre boj proti podvodom a systém

riadenia nezrovnalostí. V SMCP by sa preto mali zodpovedajúcim spôsobom špecifikovať jasné mechanizmy kontroly a vyvodzovania zodpovednosti, ktorými by sa táto potreba riešila.

- 47** Rovnako ako v ostatných návrhoch programov, ktoré EDA preskúmal ([stanovisko 01/2026](#) k Európskemu fondu pre konkurencieschopnosť a [stanovisko 02/2026](#) k programu Horizont Európa), sú ukazovatele pre výkonnostný rámec na obdobie po roku 2027 prevažne zamerané skôr na výstupy ako výsledky a vplyv (napr. počet podporených systémov, počet zapojených orgánov, počet financovaných opatrení) a ich počet je obmedzený, ako vyplýva z prílohy I k nariadeniu o výkonnosti. Je však možné, že takého ukazovatele dostatočne nezachytia pokrok pri plnení základných cieľov [SMCP](#), ako je zlepšenie interoperability colných systémov, posilnenie kapacít na riadenie rizík, účinnejšia spolupráca v oblasti daní či zlepšenie ochrany finančných záujmov EÚ. Návrh SMCP neobsahuje východiskové hodnoty, míľniky ani predpokladané trajektórie, a ani sa v ňom nestanovuje metodika ich vymedzenia, ktorá by Parlamentu a Rade umožnila posúdiť pokrok po uplynutí určitého času.
- 48** Komisia je podľa návrhu povinná podávať každoročne správu o tom, ako výdavky v rámci [SMCP](#) prispievajú k plneniu cieľov programu. Spoľahlivosť informácií o výkonnosti však bude do veľkej miery závisieť od údajov, ktoré poskytnú colné a daňové správy, orgány dohľadu nad trhom a iné vykonávacie orgány. Návrh neobsahuje ustanovenia o nezávislom overovaní údajov o výkonnosti, ani sa v ňom nestanovujú harmonizované požiadavky na zabezpečenie kvality údajov vykazovaných členskými štátmi. To môže viesť k rozdielom v úplnosti, porovnateľnosti a spoľahlivosti údajov jednotlivých členských štátov.
- 49** Článok 33 ods. 4 [nariadenia o rozpočtových pravidlách](#) Komisii umožňuje pozastaviť alebo znížiť platby, ak sú dôkazy o nedostatočnej výkonnosti. V [nariadení o rozpočtových pravidlách](#) sa však nestanovuje komplexná metodika na posúdenie účinnosti (t. j. či program plní svoje ciele) ani efektívnosti (t. j. vzťah medzi zdrojmi a výsledkami). Ak nie sú k dispozícii jasné kritériá na výklad informácií o výkonnosti [SMCP](#), vrátane činností s dlhým realizačným cyklom, ako sú colné IT systémy alebo platformy pre boj proti podvodom, praktické uplatňovanie článku 33 ods. 4 môže byť obmedzené.
- 50** Zaznamenali sme, že Komisia plánuje vypracovať správu o vykonávaní a *ex post* hodnotenie podľa článku 34 [nariadenia o rozpočtových pravidlách](#). Tieto povinnosti však nie sú stanovené v článkoch navrhovaného nariadenia o [SMCP](#). Navrhujeme, aby boli do návrhu zahrnuté. Skutočnosť, že v právnom texte chýbajú, znižuje právnu istotu a môže oslabiť rámec vyvodzovania zodpovednosti, najmä vzhľadom na veľkosť programu, štruktúru s viacerými zložkami a dlhodobé investície do digitálnych systémov.

- 51** Celkovo možno konštatovať, že hoci je navrhovaný výkonnostný rámec v súlade s horizontálnym prístupom pre VFR na roky 2028 – 2034, návrhu [SMCP](#) by prospelo jasnejšie formulovanie výsledkov špecifických pre jednotlivé zložky, väčší dôraz na výsledky namiesto výstupov, harmonizované požiadavky na kvalitu údajov a výslovné ustanovenia o overovaní informácií o výkonnosti poskytovaných vnútroštátnymi orgánmi. Bez týchto prvkov existuje riziko, že údaje o výkonnosti nebudú dostatočné na účely rozhodovania založeného na dôkazoch, rozpočtového dohľadu či identifikácie nedostatočne výkonných oblastí v rámci programu. Preto odporúčame, aby boli do návrhu zahrnuté.

Dodržiavanie predpisov, správne finančné riadenie, transparentnosť, vyvodzovanie zodpovednosti a výsledovateľnosť výdavkov

- 52** Navrhované finančné krytie pre [SMCP](#) predstavuje výrazné zvýšenie oproti zodpovedajúcim častiam piatich predchádzajúcich programov. Tento nárast zvyšuje význam jasných kritérií pridelovania prostriedkov, spoľahlivého merania výkonnosti a záruk správneho finančného riadenia.
- 53** V článku 11 návrhu sa stanovuje vykonávanie prostredníctvom pracovných programov a v súlade s rámcom EÚ pre finančné riadenie a kontrolu stanoveným podľa [nariadenia o rozpočtových pravidlách](#). Ako sa uvádza v odôvodnení 3, vyžaduje si to, aby boli finančné prostriedky výsledovateľné podľa záväzkov, platieb a účtovných záznamov, ako aj prostredníctvom dohľadu zo strany audítorských orgánov a orgánov pre boj proti podvodom, ako je Európsky úrad pre boj proti podvodom a Európska prokuratúra.
- 54** Návrh takisto umožňuje vymáhanie finančných prostriedkov, ak sú výdavky neprimerané dosiahnutým výsledkom alebo vznikli v rozpore s pravidlami EÚ alebo vnútroštátnymi pravidlami, a to pripomenutím skutočnosti, že ustanovenia o finančných opravách, vymáhaní a sankciách v článkoch 98 až 105 [nariadenia o rozpočtových pravidlách](#) sa vzťahujú na všetky spôsoby vykonávania.
- 55** V návrhu sa napokon odkazuje aj na všeobecné opatrenia EÚ týkajúce sa monitorovania a hodnotenia stanovené v odôvodnení 11 a v sprievodnom rámci, v ktorých sa od Komisie vyžaduje, aby zhromažďovala údaje a podávala správy o vykonávaní a výsledkoch, čím sa vytvára prepojenie medzi finančnými vstupmi a účinkami výkonnosti.

- 56** Ako sme už uviedli, značná časť činností, ktoré sa majú financovať z [SMCP](#), je nariadená v právnych predpisoch. Bez ohľadu na to, ktoré možnosti vykonávania a financovania sa napokon použijú pri jednotlivých zložkách [SMCP](#), zabezpečenie uspokojivej miery dodržiavania predpisov, transparentnosti, zodpovednosti, výsledovateľnosti a správneho finančného riadenia zostáva mimoriadne dôležité pri tom, ako sa vynakladajú finančné prostriedky. Ako sme už uviedli v [preskúmaní 03/2025](#), zámer Komisie zjednodušiť finančné riadenie EÚ by nemal byť na úkor povinnosti zodpovedať sa. Toto riziko by sa mohlo zmierniť tak, že sa zabezpečí, aby sa na zjednodušené mechanizmy vykonávania a financovania vzťahovali spoločné minimálne požiadavky týkajúce sa výsledovateľnosti, vykazovania a prístupu na účely vykonania auditu vrátane jasnej súvislosti medzi záväzkami, platbami a výsledkami vo všetkých zložkách SMCP.

Audítorský mandát EDA

- 57** Návrhom sa zabezpečuje zachovanie jasného a neobmedzeného mandátu EDA na vykonanie auditu všetkých nástrojov EÚ v rámci tohto programu vrátane prístupu ku konečným prijímateľom a príjemcom. Zaisťuje sa to priamym odkazom v článku 8 ods. 1, v ktorom je jasne vyjadrené, že program sa môže vykonávať prostredníctvom priameho alebo nepriameho riadenia. Zabezpečuje sa tak, aby všetky poverené subjekty, vykonávací partneri a príjemcovia podliehali právomoci EDA na vykonanie auditu podľa [článku 287 ZFEÚ](#), článku 63 ods. 2 písm. d), článku 129, článku 211 ods. 6, článku 223 ods. 4 písm. c), článku 261 ods. 2 a článku 263 ods. 3, 5 a 7 [nariadenia o rozpočtových pravidlách](#).
- 58** Návrhom sa však mandát EDA nerozširuje na subjekty zriadené mimo právneho rámca EÚ. Nestanovujú sa v ňom ani dočasné mechanizmy účasti, ako je zastúpenie v predstavenstve. Namiesto toho sa na zaručenie transparentnosti a vyvodzovania zodpovednosti spolieha na existujúce doložky o prístupe na účely vykonania auditu v dohodách o delegovaní a dohodách o príspevku. Hoci sme si vedomí, že štandardné všeobecné podmienky vzťahujúce sa na dohody o príspevku obsahujú doložky, ktoré zabezpečujú práva EDA na vykonanie auditu, ako sme už uviedli v [stanovisku 02/2024](#), naše práva na vykonanie auditu by mali byť vyjadrené aj vo všetkých dohodách o delegovaní podpísaných Komisiou. Do dohôd s poverenými subjektmi by preto mali byť zahrnuté doložky o audite.

Konkrétne pripomienky

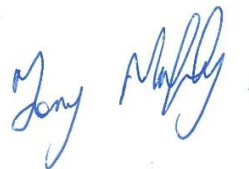
- 59 Odôvodnenie 4:** V odôvodnení 4 sa pripomína úloha Európskeho úradu pre boj proti podvodom, Európskej prokuratúry a EDA. V navrhovanom nariadení sa nevymedzuje, ako sa prostredníctvom financovania programu podporí fungovanie štruktúry EÚ pre boj proti podvodom, ani sa nestanovujú ciele na zlepšenie výmeny informácií, odhaľovania podvodov ani ich oznamovania. Tieto nedostatky sú významné vzhľadom na zistenia uvedené v [osobitnej správe 26/2025](#) a v [uznesení Európskeho parlamentu o ochrane finančných záujmov](#) z roku 2025. Zákonodarca by mal objasniť, aký je zamýšľaný prínos programu k riešeniu týchto štrukturálnych nedostatkov.
- 60 Článok 3:** V článku 3 sa stanovujú ciele programu, ale od Komisie sa nevyžaduje, aby preukázala, že opatrenia financované z [SMCP](#) vytvárajú pridanú hodnotu EÚ alebo že sú v súlade s politickými prioritami pre celú EÚ. Tieto posúdenia sú teda ponechané na vlastné uváženie pri rozhodovaní o programovaní. Hoci pridaná hodnota EÚ má byť posúdená v hodnoteniach programov v súlade s [usmerneniami pre lepšiu právnu reguláciu](#), zákonodarca by mal zvážiť zahrnutie výslovnej požiadavky, aby sa v pracovných programoch preukazovala pridaná hodnota EÚ a súlad s politikami pri každej zložke.
- 61 Články 4 – 6:** V článkoch 4 až 6 sa zavádzajú mechanizmy flexibility bez vymedzenia podmienok, záruk alebo požiadaviek na podávanie správ o ich používaní. Hoci sa v ustanoveniach vymedzuje flexibilný rámec s ročnými pridelenými rozpočtovými prostriedkami prostredníctvom rozhodnutí o financovaní a pracovných programov, navrhované nariadenie neobsahuje ustanovenia, ktoré by zabezpečovali, aby flexibilita neohrozila kontinuitu povinných zložiek programu. Zákonodarca by mal zvážiť, či by dodatočné objasnenie na primeranej úrovni nemohlo posilniť predvídateľnosť, transparentnosť a účinný dohľad a zároveň zachovať flexibilitu potrebnú na účinné vykonávanie počas programového obdobia.

62 Článok 5: V článku 5 sa umožňuje, aby sa na program mohli poskytovať vonkajšie pripísané príjmy, ale nevyžaduje sa zverejnenie, vykazovanie na úrovni zložiek ani monitorovacie opatrenia. Hoci sa [rozdelenie finančného krytia na SMCP stanovené](#) v návrhu VFR stane po prijatí záväzným, v navrhovanom nariadení sa nevyžaduje transparentnosť, pokiaľ ide o spôsob prideľovania vonkajších pripísaných príjmov či o to, ako to ovplyvní vykonávanie tohto rozdelenia. To môže obmedziť dohľad nad tým, či sa v praxi dodržiava záväzné rozdelenie finančného krytia programu. S cieľom zabezpečiť, aby sa záväzné prideľovanie v praxi dodržiavalo a aby externé príspevky neviedli k *de facto* posunom v internom určovaní priorít, by mal zákonodarca zvážiť, či by dodatočná transparentnosť alebo podávanie správ na úrovni programu v súlade s [nariadením o rozpočtových pravidlách](#) nemohli posilniť dohľad nad využívaním vonkajších pripísaných príjmov.

63 Článok 11: V článku 11 sa stanovuje konsolidovaný systém pracovných programov, ale nešpecifikuje sa, ako sa stanovujú priority vo všetkých zložkách s rôznymi mandátmi, rizikovými profilmi a štruktúrami nákladov nad rámec všeobecného rámca stanoveného v [nariadení o rozpočtových pravidlách](#). Nevyžaduje sa ani transparentné odôvodnenie rozdelenia zdrojov na povinnú celoeurópsku infraštruktúru a flexibilnejšie opatrenia. Zákonodarca by mal zvážiť, či by dodatočné objasnenie na úrovni programu nemohlo zvýšiť transparentnosť rozhodovania o prioritách v rámci pracovných programov bez toho, aby sa oslabil flexibilita alebo zvýšila administratívna záťaž.

Toto stanovisko prijal Dvor audítorov v Luxemburgu na svojom zasadnutí dňa 5. februára 2026.

Za Dvor audítorov

Tony Murphy
predseda

Prílohy

Príloha I – Zoznam publikácií EDA, na ktoré sa odkazuje v tomto stanovisku

Výročné správy o plnení rozpočtu EÚ za rozpočtové roky 2020 až 2024

Osobitná správa 24/2015: Boj proti podvodom v oblasti DPH vnútri Spoločenstva – Ďalšie opatrenia sú potrebné

Osobitná správa 19/2017: Dovozné postupy – Nedostatky v právnom rámci a neúčinné vykonávanie ovplyvňujú finančné záujmy EÚ

Osobitná správa 26/2018: Sled oneskorení pri vytváraní colných IT systémov – Čo ich spôsobilo?

Osobitná správa 01/2019: Boj proti podvodom súvisiacim s výdavkami EÚ – Potrebné opatrenia

Osobitná správa 06/2019: Boj proti podvodom v rámci výdavkov EÚ v oblasti súdržnosti – Riadiace orgány musia posilniť odhaľovanie, reakciu a koordináciu

Osobitná správa 12/2019: Elektronický obchod – Mnoho výziev pri výbere DPH a cieľ zostáva vyriešiť

Osobitná správa 20/2019: Informačné systémy EÚ na podporu kontroly hraníc – Silný nástroj, no väčšiu pozornosť treba venovať včasným a úplným údajom

Osobitná správa 04/2021: Colné kontroly – Nedostatočná harmonizácia bráni presadzovaniu finančných záujmov EÚ

Osobitná správa 11/2022: Ochrana rozpočtu EÚ – Čierne listiny treba využívať lepšie

Osobitná správa 14/2022: Reakcia Komisie na podvody v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky – Čas na prehĺbenie prehľadu

Osobitná správa 07/2023: Konceptia systému Komisie na kontrolu Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti

Osobitná správa 13/2023: Schválené hospodárske subjekty – Solídny colný program s nevyužitým potenciálom a nerovnomerným vykonávaním

Osobitná správa 27/2024: Boj proti škodlivým daňovým režimom a vyhýbaniu sa daňovým povinnostiam právnických osôb – EÚ vytvorila prvú obrannú líniu, existujú však nedostatky v spôsobe vykonávania a monitorovania opatrení

Osobitná správa 03/2025: Neodôvodnené geografické blokovanie v elektronickom obchode – Nariadenie poskytuje vyvážený rámec, ale vo vykonávaní pretrvávajú problémy

Osobitná správa 08/2025: Podvody v oblasti dane z pridanej hodnoty pri dovoze – Finančné záujmy EÚ nie sú dostatočne chránené v rámci zjednodušených dovozných colných režimov

Osobitná správa 18/2025: Flexibilita rozpočtu EÚ – Umožnila riešiť nepredvídané výzvy, ale rámec je príliš zložitý

Osobitná správa 19/2025: Kritický nedostatok liekov – Opatrenia EÚ priniesli pridanú hodnotu, štrukturálne problémy však pretrvávajú

Osobitná správa 26/2025: Orgány EÚ v oblasti boja proti podvodom – Jasne vymedzené mandáty, ale výmena informácií a dohľad Komisie sú stále nedostatočné

Preskúmanie 02/2025: Orientácia na výkon, vyvodzovanie zodpovednosti a transparentnosť – Poučenia z nedostatkov RRF

Preskúmanie 03/2025: Príležitosti pre viacročný finančný rámec na obdobie po roku 2027

Príloha II – Všeobecné informácie

01 Právny základ v ZFEÚ pre rôzne činnosti v rámci **SMCP**, ktorý sme zohľadnili pri vypracúvaní tohto stanoviska, zahŕňa:

- článok 33 o colnej spolupráci v colnej únii,
- článok 114 o dosahovaní cieľov vnútorného trhu,
- článok 169 o ochrane spotrebiteľa,
- článok 197 o administratívnej spolupráci,
- článok 207 o spoločnej obchodnej politike,
- článok 325 o ochrane finančných záujmov EÚ,
- a článok 338 o štatistike.

02 Zásahy EÚ v oblasti jednotného trhu, colnej únie, daňovej spolupráce, ochrany proti podvodom a európskej štatistiky od začiatku 90. rokov 20. storočia postupne narastajú v dôsledku potreby jednotného uplatňovania pravidiel EÚ, cezhraničnej spolupráce a spoločných informačných systémov. Opakovane sa ukazuje, že pre fragmentáciu, prekrývajúce sa nástroje a rôzne administratívne kapacity v jednotlivých členských štátoch je potrebný súdržnejší a integrovanejší rámec. Navrhovaná konsolidácia piatich existujúcich programov do jedného nástroja je reakciou Komisie na tieto dlhodobé štrukturálne problémy.

03 V posledných rokoch je čoraz viac zrejmé, že rastie potreba koordinovanejších opatrení v oblastiach ako cezhraničný dohľad nad výrobkami, colné kontroly, digitalizácia daňových systémov, spravodajské informácie pre boj proti podvodom a odolnosť dodávateľských reťazcov. Komisia vo svojom posúdení vplyvu uvádza ako hlavné príčiny neefektívnosti fragmentáciu, nerovnomerné administratívne kapacity jednotlivých členských štátov, pomalú adaptabilitu tvorby pravidiel EÚ a pretrvávajúce nedostatky v údajoch a znalostiach.

Skratky

Skratka	Definícia/vysvetlenie
EDA	Európsky dvor audítorov
SMCP	Program pre jednotný trh a colníctvo
VFR	Viacročný finančný rámec
ZFEÚ	Zmluva o fungovaní Európskej únie

Glosár

Termín	Definícia/vysvetlenie
Európska investičná banka	Banka EÚ vo vlastníctve členských štátov, ktorá financuje projekty na podporu politík EÚ, najmä v EÚ, ale aj v tretích krajinách.
Európska prokuratúra (EPPO)	Nezávislý orgán EÚ zodpovedný za vyšetrovanie a stíhanie trestných činov poškodzujúcich finančné záujmy Únie.
Európske štrukturálne a investičné fondy	Podporný mechanizmus zriadený Európskou investičnou bankou (EIB) a Komisiou ako súčasť Investičného plánu pre Európu s cieľom mobilizovať súkromné investície do projektov, ktoré majú pre EÚ strategický význam.
Európsky semester	Ročný cyklus, ktorý predstavuje rámec pre koordináciu hospodárskych politík členských štátov EÚ a monitorovanie pokroku.
Európsky úrad pre boj proti podvodom (OLAF)	Útvar Komisie, ktorý vykonáva administratívne vyšetrovania podvodov, korupcie a nezrovnalostí poškodzujúcich rozpočet EÚ.
Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti	Nástroj EÚ v rámci nástroja NextGenerationEU, z ktorého sa členským štátom poskytuje finančná podpora na reformy a investície na základe výkonnosti.
Nariadenie o rozpočtových pravidlách	Všeobecné nariadenie, ktorým sa stanovujú zásady a postupy upravujúce plnenie rozpočtu EÚ.
Program Fiscalis	Program spolupráce EÚ, ktorý vnútroštátnym daňovým správam umožňuje vytvárať a vymieňať si informácie a odborné znalosti s cieľom zlepšiť výber daní a chrániť Úniu a jej členské štáty pred daňovými podvodmi, daňovými únikmi a vyhýbaním sa daňovým povinnostiam.
Rozpočtová flexibilita	Mechanizmus, ktorý Komisii umožňuje prerozdeliť rozpočtové prostriedky medzi programami, segmentmi politiky alebo rokmi v rámci stropov VFR s cieľom reagovať na meniace sa priority.
Viacročný finančný rámec	Sedemročný finančný plán, v ktorom sa vymedzujú maximálne ročné sumy pre každú oblasť výdavkov EÚ a zabezpečuje sa rozpočtová disciplína.
Výkonnosť	Vyjadrenie miery, do akej opatrenie, projekt alebo program financovaný EÚ plní svoje ciele a predstavuje najvýhodnejší pomer medzi kvalitou a cenou.

AUTORSKÉ PRÁVA

© Európska únia, 2026

Politika týkajúca sa opakovaného použitia materiálov Európskeho dvora audítorov (EDA) je stanovená v [rozhodnutí EDA č. 6/2019](#) o politike otvoreného prístupu a opakovanom použití dokumentov.

Pokiaľ sa nestanovuje inak (napr. v osobitnom upozornení o autorských právach), obsah materiálov EDA vo vlastníctve EÚ podlieha licencií [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](#). Vo všeobecnosti je preto opakované použitie povolené pod podmienkou, že sa náležite uvedie zdroj a označia prípadné zmeny. Tí, ktorí opakovane používajú obsah EDA, nesmú skresliť pôvodný význam alebo odkaz. EDA nenesie zodpovednosť za žiadne dôsledky opakovaného použitia.

V prípade, že konkrétny materiál zobrazuje alebo opisuje identifikovateľné súkromné osoby, napr. fotografie zamestnancov EDA, alebo ak obsahuje prácu tretej strany, je potrebné získať dodatočné povolenie.

Ak je tento súhlas udelený, ruší a nahrádza sa ním uvedené všeobecné povolenie a jasne sa vymedzí každé prípadné obmedzenie týkajúce sa použitia.

V prípade použitia či šírenia obsahu materiálov, ktoré EÚ nevlastní, je potrebné žiadať povolenie priamo od držiteľov autorských práv.

Titulná strana – © butenkow / stock.adobe.com.

Politika EDA týkajúca sa opakovaného použitia materiálov sa nevzťahuje na softvér ani dokumenty, ktoré podliehajú právam priemyselného vlastníctva, ako sú patenty, ochranné známky, zapísané dizajny, logá a názvy.

Webové sídla inštitúcií Európskej únie v rámci domény europa.eu obsahujú odkazy na sídla tretích strán. Keďže sú mimo kontroly EDA, odporúčame vám oboznámiť sa s ich politikami ochrany osobných údajov a autorských práv.

Použitie loga EDA

Logo EDA sa nesmie použiť bez predchádzajúceho súhlasu Európskeho dvora audítorov.

HTML	ISBN 978-92-849-7001-8	ISSN 2812-300X	doi:10.2865/6678953	QJ-01-26-011-SK-Q
PDF	ISBN 978-92-849-7002-5	ISSN 2812-300X	doi:10.2865/0652697	QJ-01-26-011-SK-N

AKO CITOVAŤ

Európsky dvor audítorov, [stanovisko 08/2026](#) k návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje Program pre jednotný trh a colníctvo na obdobie 2028 – 2034 a zrušujú nariadenia (EÚ) 2021/444, (EÚ) 2021/690, (EÚ) 2021/785, (EÚ) 2021/847 a (EÚ) 2021/1077 [COM(2025) 590 final], Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, 2026.

Toto stanovisko, vydané podľa článku 322 ods. 1 ZFEÚ, v ktorom sa stanovuje, že návrhy týkajúce sa rozpočtových pravidiel a nástrojov sa konzultujú s Európskym dvorom audítorov, sa týka navrhovaného nového nariadenia o Programe pre jednotný trh a colníctvo na obdobie 2028 – 2034 [COM(2025) 590 final].

Účelom tohto stanoviska je poskytnúť pripomienky ku koncepcii, k riadeniu, výkonnostnému rámcu a opatreniam finančnej kontroly v tomto návrhu. Stanovisko má pomôcť zabezpečiť, aby sa v rámci budúceho programu presadzovalo správne finančné riadenie, zodpovednosť a európska pridaná hodnota politiky EÚ týkajúcej sa voľného pohybu tovaru, kapitálu a služieb.

EURÓPSKY DVOR AUDÍTOROV
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Tel. +352 4398-1

Otázky: eca.europa.eu/sk/contact
Webová stránka: eca.europa.eu
Sociálne siete: @EUauditors

EURÓPSKY
DVOR
AUDÍTOROV

Úrad pre vydávanie publikácií
Európskej únie